

การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา
ของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์
A Comparative Study Desired Characteristics in Primary Curricula
of Thailand and Singapore

ภัทรพร พิกุลขวัญ¹
ปฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง²

Pattaraporn Pikunkwan¹
Pattamaporn Pimthong²

Received : August 21, 2020 Revised : October 16, 2020 Accepted : November 5, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงเปรียบเทียบในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งสองประเทศมีความสอดคล้องกันในการกำหนดทิศทางของหลักสูตรด้านการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม โดยที่จุดเด่นของประเทศไทยคือ การคงอัตลักษณ์ของความเป็นไทย และจุดเด่นของประเทศสิงคโปร์คือ ผู้เรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง และเมื่อพิจารณา ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าสอดคล้องกับบริบทของ ทั้งสองประเทศ แต่จุดที่แตกต่างคือ ประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมไว้อย่างเป็นรูปธรรม 2) ด้านเนื้อหาวิชา ทั้งสองประเทศมีความสอดคล้องกันในการกำหนดรายวิชาพื้นฐาน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จุดเด่นของประเทศสิงคโปร์คือ การจัดกลุ่มรายวิชาเป็นการศึกษาแบบบูรณาการกว้าง 3) ด้านโครงสร้างเวลาเรียน ทั้งเวลาเรียนต่อคาบและโครงสร้างเวลาเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประเทศไทย มีจำนวนชั่วโมงต่อปีมากกว่าประเทศสิงคโปร์ 4) ด้านแนวปฏิบัติและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ทั้งสองประเทศมีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกัน มีการบูรณาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา หรือชุมชน จุดเด่นของประเทศสิงคโปร์คือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 5) ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งสองประเทศมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงผ่านกิจกรรม และบริบทของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน จุดเด่นของประเทศสิงคโปร์คือ มีรูปแบบการประเมินทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการประเมินแบบองค์รวม และจากการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ พบว่าหลักสูตรของทั้งสองประเทศได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างชัดเจน มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังคงอัตลักษณ์ของประเทศไว้ ด้านเนื้อหาวิชาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีลำดับการพัฒนาที่

^{1,2} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Faculty of Education, Kasetsart University

¹ Corresponding author Email: pattaraporn.pi@ku.th

เหมาะสมตามระดับช่วงชั้นและอายุ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้มีการกำหนดเกณฑ์วัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบหลักสูตร คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรระดับประถมศึกษา

Abstract

This comparative study research aims to study the comparative desired characteristics in primary curricula between Thailand and Singapore. Data were analyzed using content analysis within framework synthesized by researcher. The findings are as follows: 1) Objective of curricula both countries are consistent in determining the direction of the curriculum on holistic development of learners. The highlight of Thailand is maintaining Thai identity while the strong point of Singapore is Broad-Based Learning. For the desirable characteristics, both countries have desirable characteristics that are consistent with the national context. The difference is that Singapore has a Social and Emotional Learning framework. 2) Content of both countries set basic courses and student development activities but are different in the subject group of Singapore which is in broad-based learning. 3) Learning time structure both the study time per period and the learning time structure related to the development of the desirable characteristics of Thailand have more hours per year than Singapore. 4) Practice guidelines and learner development activities, both countries have the same practices. Desirable characteristics are integrated in the subject matter. There are also learner development activities that are consistent with the context of the school or community. The learner development activities are distinct points in which Singapore organizes activities based on interests and the aptitude of the student and participation of parents. 5) Measurement and evaluation of desirable characteristics, both countries have authentic assessment and evaluation criteria through activities. The difference is that Singapore has an assessment model both qualitative and quantitative which is a holistic assessment. This study was found that the curricula of both countries clearly the objective that consistent with the context of 21st century and the national identity. The content and activities for learner development were in accordance with the objectives of the curriculum. There is a sequence of development suitable for each level and age. There are many activities and in line with daily life. In addition, there are clear criteria for evaluation and evaluation. In order to be a practice in the same direction.

Keywords: Comparative Study, Desired Characteristics, Primary Curricula

บทนำ

ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา ระบบการศึกษาทั่วโลกได้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางปัญญา (Cognitive skill) เช่น เชาวน์ปัญญา และความสามารถทางด้านวิชาการของนักเรียน เนื่องจากสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการพยากรณ์ความสำเร็จทางการศึกษา และด้านอาชีพ แต่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา นักวิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านจิตวิทยา และด้านสังคมศาสตร์ ได้รวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานในการสนับสนุนว่า ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางปัญญา เช่น ทักษะเชิงพฤติกรรม (Non-cognitive skills) ทักษะด้านอารมณ์ (Soft skills) ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning Skills: SEL) สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 (21st century competency) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Desire Attribute) สามารถส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา ความสำเร็จในด้านอาชีพได้เท่าเทียมหรือมากกว่าทักษะทางปัญญา (Zhou, 2017; Gutman & Schoon, 2013; Kirchgasser, 2018; Tan, Koh, Chan, Costes-Onishi & Hung, 2017 และ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้นทักษะทางปัญญาเพียงอย่างเดียวไม่สามารถตอบโจทย์ของตลาดแรงงานได้ จากประเด็นข้างต้นทำให้วงการทางการศึกษาได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจากที่มุ่งเน้นการผลิตทรัพยากรมนุษย์ (Human resources) เป็นมุ่งเน้นการผลิตทุนมนุษย์ (Human capital) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic) คือ การพัฒนาบุคคลทั้งในด้านเชาวน์ปัญญา ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรม

ปัจจุบันในหลายประเทศได้มีการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาโดยมุ่งเน้นพัฒนาแบบองค์รวม เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ของประเทศไทย พ.ศ. 2551 ได้มีการจัดการเรียนรู้แบบ PhenoBL ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการ โดยการใช้ประสบการณ์ในชีวิตจริงแบบองค์รวมเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ (พงศธร มหาวิจิตร, 2560) และจากการประเมินผลการสอบ PISA ในปี 2018 พบว่าได้มีการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เป็นครั้งแรก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า OECD ได้ให้ความสำคัญกับทักษะที่ไม่ใช่ทักษะทางปัญญาเพียงอย่างเดียว และจากผลการประเมินพบว่าประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านระบบการศึกษา เช่น ประเทศเอสโตเนีย นักเรียนมีกรอบความคิดแบบเติบโต ถึงร้อยละ 77 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 63 และในส่วนของหลักสูตรการศึกษาชาตินั้นจะเห็นได้ว่าให้ความสำคัญกับทักษะที่ไม่ใช่ทักษะทางปัญญา เช่น ทักษะทางสังคม (Social skill) การจัดการตนเอง (Self-management) และทักษะการสื่อสาร (Communication skill) เป็นต้น (Zhou, 2016) ส่วนประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ประเทศสิงคโปร์มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 60 แต่ในขณะที่ประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 43 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย นอกจากนี้กรอบความคิดแบบเติบโตจะแปรผันตรงกับความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563) จากผลการประเมินนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางฐานรากการศึกษาของไทยที่ควรมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของนักเรียนที่จะสามารถช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในปี ค.ศ. 1966 พบว่าประเทศไทยได้เน้นพัฒนาคนเพื่อตอบโจทย์กับสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งเริ่มต้นจากการพัฒนาทักษะที่หลากหลายในบุคคล โดยเน้นการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งผลิตกำลังคนสู่ภาคอุตสาหกรรม ต่อมาในปี ค.ศ. 1970 ยังคงพัฒนาทักษะที่นักเรียนพึงมีเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ แต่ได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ก้าวทันกับโลกตะวันตก ในปี ค.ศ. 1997 “Thinking School, Learning Nation (TSLN)” ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ ที่เตรียมพร้อมต่อศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพิ่มทักษะการ

คิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การปลูกฝังจิตสำนึกและการเป็นพลเมืองที่ดี และพร้อมที่จะเกิด การเรียนรู้ตลอดชีวิตภายใต้วัฒนธรรมของประเทศชาติ (Tan, Koh & Choy, 2016) และในปี ค.ศ. 2005 ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ Teach Less, Learn More (TLLM) ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ TSLN ซึ่งมุ่งเน้น พัฒนานักเรียนแบบองค์รวม ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในการแสดงศักยภาพตามความถนัดของตนเอง เปลี่ยนบทบาทการสอนของครู จากผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ (Tan, et al., 2017) ในขณะที่การปฏิรูปการศึกษา ของประเทศไทยนั้นมีมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1781-1921) และเริ่มมีแนวทางปฏิบัติอย่าง ชัดเจน เมื่อในปี พ.ศ. 2542 เนื่องจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นฉบับแรก ซึ่ง มุ่งเน้นให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์โลกที่เกิดขึ้น และในปี พ.ศ. 2552 ได้มี การปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตคนไทยแบบองค์รวม ทำให้เกิดการ เรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ยังมีทั้งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ ปีพ.ศ. 2560-2579 นโยบายประเทศไทย 4.0 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และกรอบทิศทางของ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 จากการปฏิรูปการศึกษาข้างต้นพบว่า ทั้งสองประเทศได้ให้ ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ แต่เพราะเหตุใดผลลัพธ์ทางการศึกษาของทั้งสองประเทศมีความ แตกต่างกัน

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาของทั้งสองประเทศได้มุ่งเน้นการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา เนื่องจากผู้เรียนในระดับประถมศึกษา เป็นวัย เริ่มต้นของการศึกษาและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยการซึมซับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว หากผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่แรกเริ่ม จะส่งผลให้ผู้เรียน เป็นคนดี และเป็นที่ยอมรับในสังคม จากประเด็นสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา ของประเทศไทยและประเทศ สิงคโปร์ โดยการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบของแต่ละองค์ประกอบ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาของ ประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 สำหรับประเทศไทยทำการศึกษาหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และ สำหรับประเทศสิงคโปร์ศึกษาหลักสูตรระดับประถมศึกษา ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิด้วย วิธีเชิงคุณภาพ โดยการเจแนบตามประเด็นวิจัยและการตีความโดยการเปรียบเทียบความสอดคล้องและ ความแตกต่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 – 6 ของประเทศไทยและ ประเทศสิงคโปร์ โดยพิจารณาตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านจุดมุ่งหมายหลักสูตร 2) ด้าน เนื้อหาวิชา 3) ด้านโครงสร้างเวลาเรียน 4) ด้านแนวปฏิบัติและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านการวัด และประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1- 6 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)
2. แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)
3. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)
4. หลักสูตรระดับประถมศึกษาจากเอกสาร Bringing Out The Best in Every Child เอกสาร Primary School Education: Preparing Your Child for Tomorrow และเอกสาร Advancing 21st Century Competencies in Singapore (MOE, 2015, MOE, 2020 & Tan, et al., 2017)

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ซึ่งได้มาจากฐานคิดของทาบ (Taba, 1962) ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านจุดมุ่งหมายหลักสูตร 2) ด้านเนื้อหาวิชา 3) ด้านโครงสร้างเวลาเรียน 4) ด้านแนวปฏิบัติและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ จากหนังสือ เอกสาร บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง และสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
2. กำหนดขอบข่ายการวิเคราะห์ และสร้างตารางการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ 5 ด้าน
3. นำเสนออาจารย์ประจำรายวิชาการออกแบบหลักสูตรและการสอนในวิทยาศาสตร์ศึกษา (Curriculum Design and Pedagogy in Science Education) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา
4. ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ประจำรายวิชาการออกแบบหลักสูตรและการสอนในวิทยาศาสตร์ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลอย่างเป็นระบบ ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ (Framework Analysis) ที่เป็นประเด็นของงานวิจัยและตีความโดยการเปรียบเทียบความสอดคล้องและความแตกต่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 – 6 ของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน

ผลการวิจัย

การเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ 5 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านจุดมุ่งหมายหลักสูตร พบว่าหลักสูตรในระดับประถมศึกษาของทั้งสองประเทศนั้นได้มีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรในเรื่องการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม โดยพัฒนาผู้เรียนครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน โดยที่ประเทศไทยได้ระบุไว้อย่างชัดเจน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย ระบุว่าผู้เรียนควรมีความรู้อันเป็นสากล 2) ด้านทักษะพิสัย ผู้เรียนควรมีทักษะในการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะชีวิต และ 3) ด้านจิตพิสัย ผู้เรียนควรมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรักชาติสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก และยึดมั่นในวิถีความเป็นไทย ในขณะที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรในประเทศสิงคโปร์ได้ระบุไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง (Broad-Based Learning) และเมื่อพิจารณาในเฉพาะประเด็นของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของไทยมีความสอดคล้องกับค่านิยมหลักของประเทศสิงคโปร์ ในด้านของรักประเทศชาติ ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านจิตสาธารณะ ส่วนประเด็นที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และรักความเป็นไทย ซึ่งเป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning) ภายใตกรอบแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21

2. ด้านเนื้อหาวิชา พบว่าประเทศไทยมีการกำหนดรายวิชาพื้นฐานเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดกลุ่มรายวิชา 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มรายวิชาหลัก ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และศิลปะ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 2) กลุ่มทักษะความรู้ ซึ่งจะเน้นทักษะการคิด และทักษะการสื่อสาร โดยผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และ 3) กลุ่มพัฒนาคุณลักษณะนิสัย โดยการจัดการกิจกรรมจะขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาเช่นเดียวกับประเทศไทย

3. ด้านโครงสร้างเวลาเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

3.1 คาบเรียน พบว่าทั้งสองประเทศได้กำหนดเวลาเรียนที่เท่ากันคือ จำนวนชั่วโมงเรียน ไม่เกิน 5 ชั่วโมงต่อวัน แต่เมื่อวิเคราะห์ที่เป็นรายคาบเรียน พบว่าประเทศไทยใช้เวลา 50 นาทีต่อคาบเรียน ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ใช้เวลา 40 นาทีต่อคาบเรียน

3.2 เวลาเรียนรวมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประเทศไทยนั้นมีจำนวนชั่วโมงต่อปีมากกว่าประเทศสิงคโปร์ โดยที่ประเทศไทยมีจำนวนชั่วโมงพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น ไม่เกิน 80 ชั่วโมงต่อปี ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-curricular Activities – CCA) อย่างน้อย 1 กิจกรรมต่อเทอม กิจกรรมหลักสูตรสร้างลักษณะนิสัยและความเป็นพลเมืองดี (Character and Citizenship Education – CCE) ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 60 ชั่วโมงต่อปี และในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 เรียน จำนวน 75 ชั่วโมงต่อปี

4. ด้านแนวปฏิบัติและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน พบว่าทั้งสองประเทศมีแนวปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน คือ มีการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน และจากแนวปฏิบัติสู่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นมีความสอดคล้องกัน ทำให้สถานศึกษาและผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ 1) กิจกรรมแนะแนวของประเทศไทยนั้นสอดคล้องกับโปรแกรมการเรียนรู้

แบบกระตือรือร้น (Programme Active Learning: PAL) ของประเทศสิงคโปร์ 2) กิจกรรมนักเรียนของประเทศไทยสอดคล้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร และโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning for Life Programme: LLP) ของประเทศสิงคโปร์ และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของประเทศไทยสอดคล้องกับหลักสูตรสร้างลักษณะนิสัยและความเป็นพลเมืองดี และโปรแกรม Value-in Action Projects (VIA) ของประเทศสิงคโปร์

5. ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าทั้งสองประเทศมีความสอดคล้องกัน ในประเด็นการประเมินตามสภาพจริงผ่านกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน โดยใช้เครื่องมือการประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้สะท้อนเห็นถึงการแสดงออกของพฤติกรรมของนักเรียน แต่การวัดและประเมินผลของประเทศไทยนั้นจะขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบ และผู้บริหารสถานศึกษา แต่ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์นั้นการวัดและประเมินผลไม่ได้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบ หรือสถานศึกษา แต่ยังคงขึ้นอยู่กับผลการประเมินจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน และผู้ปกครอง อีกทั้งรูปแบบการประเมินมีทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลวิจัยการเปรียบเทียบองค์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ 5 ด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านจุดมุ่งหมายหลักสูตร พบว่าทั้งสองประเทศมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากต้องการมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน และตอบโจทย์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และมีความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของประเทศ อาจเนื่องมาจากทั้งสองประเทศได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ จึงมุ่งเน้นพัฒนามนุษย์แบบองค์รวม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ OECD (OECD, 2014) นอกจากนี้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรในประเทศสิงคโปร์มีความโดดเด่นในด้านที่ผู้เรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัดและความสามารถของตนเอง ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมโลกที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล, 2562) และเมื่อพิจารณาในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งสองประเทศมีความสอดคล้องกัน ซึ่งประเทศไทยมีจุดเด่นในด้านอัตลักษณ์ความเป็นไทย การอยู่อย่างพอเพียงตามพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 และรักความเป็นไทย และประเทศสิงคโปร์มีจุดเด่นในด้านการกำหนดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning) ภายใต้กรอบแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ไว้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในโรงเรียน ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน บ่มเพาะให้นักเรียนมีค่านิยม ทักษะ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่ดี และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศสิงคโปร์ นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเทศที่มีการกำหนดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมไว้ในหลักสูตรการศึกษา เช่น จีน เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร เป็นต้น (Liem et al., 2017) สะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21

2. ด้านเนื้อหาวิชา พบว่าการกำหนดเนื้อหาวิชาทั้งรายวิชาพื้นฐานและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของทั้งสองประเทศนั้น ได้ยึดแนวคิด ทฤษฎีและหลักการ เป็นแนวทางในการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาวิชา ซึ่งมีความต่อเนื่องและมีความเป็นลำดับขั้นของการจัดเนื้อหาวิชา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากพื้นฐานไปสู่การเรียนรู้ในระดับที่ซับซ้อนขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และ

มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่มีจุดที่แตกต่างกันในกลุ่มรายวิชาของประเทศสิงคโปร์ นั้นเป็นการศึกษาแบบฐานกว้าง (Broad-Based Education) ที่มีความยืดหยุ่นและมีความหลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในตนเอง และสามารถตั้งศักยภาพของตนเองออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (MOE, 2015) ดังที่ พิชัย แก้วบุตร (2563) กล่าวว่า ความสนใจใคร่รู้เป็นพื้นฐานของมนุษย์ ถ้าผู้เรียนเริ่มต้นจากความชอบ และความสนใจ ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนภายในของผู้เรียน จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับภัทราวดี ยวนชื่น (2556) กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนควรให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความต้องการความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้จากรายวิชาหน้าที่พลเมือง จะเห็นว่าประเทศสิงคโปร์ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนในระดับประถมศึกษามีความเข้าใจ และภูมิใจในประเทศของตนเอง แต่ในขณะที่ประเทศไทยรายวิชาหน้าที่พลเมืองจะอยู่ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ไม่ได้แยกเป็นรายวิชาเช่นเดียวประเทศสิงคโปร์ อาจส่งผลให้ผู้เรียนขาดความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการเป็นพลเมืองที่ดีของไทย และพลเมืองโลก

3. ด้านโครงสร้างเวลาเรียน ทั้งสองประเทศเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง แต่เวลาเรียนต่อคาบ และโครงสร้างเวลาเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประเทศไทยนั้นมีจำนวนชั่วโมงต่อปีมากกว่าประเทศสิงคโปร์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลของชั่วโมงเรียนไม่ได้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ประเทศเกาหลีใต้เรียน 40-45 นาทีต่อคาบ ประเทศเยอรมันนีเรียน 45 นาทีต่อคาบ เป็นต้น (INCA, 2011) ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับในคุณภาพทางการศึกษา นอกจากนี้ประเทศสิงคโปร์มีการปรับเพิ่มชั่วโมงหลักสูตรสร้างลักษณะนิสัยและความเป็นพลเมืองดีให้มีความเหมาะสมกับช่วงระดับชั้นและช่วงอายุของนักเรียน ในขณะที่ชั่วโมงพัฒนากิจกรรมผู้เรียนของประเทศไทยนั้นไม่ได้มีการปรับตามช่วงระดับชั้นและช่วงอายุ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดโครงสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรที่จะคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อที่จะได้กำหนดชั่วโมงการทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. ด้านแนวปฏิบัติและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน พบว่าทั้งสองประเทศมีความสอดคล้องกัน โดยมีการบูรณาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีการสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน โดยอ้างอิงกับบริบทของสถานศึกษา หรือชุมชน และเน้นกิจกรรมที่หลากหลาย ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กำหนดรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับห้องเรียน และนอกห้องเรียน (บ้าน และชุมชน) โดยที่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของประเทศไทยนั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ แต่ในขณะที่กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่จัดนั้นมีความกระจัดกระจาย ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ถึงแม้ว่าการจัดกิจกรรมจะมีความหลากหลายแต่ถ้าเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมนั้นไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่เต็มตามศักยภาพ และการจัดกิจกรรมไม่ได้จัดตามความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง แต่จัดเพื่อตอบสนองนโยบายของหน่วยงาน ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดจากการเรียนรู้นั้นอาจจะไม่ยั่งยืน (พิชัย แก้วบุตร, 2563) ในขณะที่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในประเทศสิงคโปร์ เกิดจากความสนใจและความถนัดของนักเรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกและมีความใกล้ชิดกับนักเรียนในการให้ความร่วมมือ

กำกับและติดตามความก้าวหน้า และการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นจะช่วยสามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นไปตามที่หลักสูตรได้มุ่งหวังและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (OECD, 2014)

5. ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับประเทศไทยการวัดและประเมินผลจะขึ้นอยู่กับครูผู้สอน โดยที่ครูผู้สอนจะสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนตามสภาพจริงในบริบทของโรงเรียน เพื่อประเมินและตัดสินให้ตรงตามมาตรฐานของตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ครูผู้รับผิดชอบหรือครูที่ปรึกษาในแต่ละกิจกรรมจะมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถของผู้เรียนภายใต้ปรัชญา หลักการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทำการประเมินผู้เรียนโดยมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน คือ 1) ประเมินจากเวลาเข้าร่วมกิจกรรม 2) ประเมินจากการปฏิบัติกิจกรรม และ 3) ประเมินจากผลงานหรือชิ้นงานของผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย คอยนิเทศติดตาม และประเมินผลเพื่อพิจารณาการอนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะเห็นได้ว่ากรวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย แต่ถึงอย่างไรก็ตามเครื่องมือส่วนใหญ่ก็ยังไม่สามารถวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งครูผู้สอนบางท่านอาจยังขาดความรู้และความเข้าใจในเครื่องมืออีกทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะภายในบุคคลซึ่งยากต่อการประเมินได้อย่างแม่นยำ จึงส่งผลให้การวัดและประเมินผลของผู้เรียนเกิดความคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้นในปัจจุบันประเทศไทยได้มีงานวิจัยที่พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่นงานวิจัยของประภฤติยา ทักษิโณ, ศรีคม พรหมมาบุญ, ชุตินา สุรเศรษฐ, ัญญุรัตน์ จอกสนิท และจตุภูมิ เขจตุรัส (2559) ได้ศึกษาพัฒนาโมเดลการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รอบด้านตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและการพัฒนาชุดเครื่องมือวัดโครงสร้างด้านเจตคติของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งชุดเครื่องมือมีความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่วนประเทศสิงคโปร์มีความแตกต่างจากประเทศไทยคือการวัดและประเมินผลนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบ หรือสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังคงขึ้นอยู่กับผลการประเมินจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน ผู้ปกครอง และการประเมินตนเอง ซึ่งรูปแบบการประเมินมีทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เป็นการประเมินแบบองค์รวม จะทำให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (MOE, 2009)

จากการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ พบว่าหลักสูตรของทั้งสองประเทศนั้นได้ระบุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างชัดเจน มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังคงอัตลักษณ์ของประเทศไว้ ด้านเนื้อหาวิชาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีลำดับการพัฒนาที่เหมาะสมตามระดับช่วงชั้นและอายุ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้มีการกำหนดเกณฑ์วัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านโครงสร้างเวลาเรียน โดยเฉพาะเวลาเรียนรวมของหลักสูตรนั้น ควรที่จะคำนึงถึงความเหมาะสมในระดับช่วงชั้นและช่วงอายุของผู้เรียน ดังนั้นสถานศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งทางภาครัฐและเอกชน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับชาติ หรือระดับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการศึกษา พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรที่จะให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีการกำหนดแนวทางและเกณฑ์การประเมิน โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินไว้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักรู้ในตนเอง และเกิดการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาของประเทศที่ได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับชาติ และระดับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก และหลากหลายมิติ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). อาเซียน 2025: มุ่งหน้าไปด้วยกัน – ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน “มิติการศึกษา”. สืบค้นจาก <http://www.kksec.go.th/download25/Asean2025.pdf>

ประภคิตยา ทักษิโณ, ตริศม พรหมมาบุญ, ชุติมา สุรเศรษฐ, ธัญญรัศม์ จอกสนิท และจตุภูมิ เขจตุรัส. (2559). *โมเดลการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์รอบด้านตาม มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและการพัฒนาชุดเครื่องมือวัดโครงสร้างด้านเจตคติ ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

- พงศธร มหาวิทยาลัยตร. (2560). นวัตกรรมการเรียนรู้จากฟินแลนด์. *นิตยสาร สสวท*, 46(209), 40-45.
- พิชัย แก้วบุตร. (2563). ความสนใจของนักศึกษาต่อกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียนวิชาภาษาจีน: กรณีศึกษา นักศึกษาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี. *วารสาร ศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 12(3), 27-38.
- ภัทราวดี ยวนชื่น. (2556). การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟัง การพูดภาษาอังกฤษ และความสนใจในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติกับแนวการสอนแบบเดิม. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 7(2), 184-194.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). Broad - based Learning: การเรียนรู้อย่างกว้างขวางและ ลึกซึ้ง. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). ข้อค้นพบจาก PISA เกี่ยวกับกรอบความคิด แบบเติบโต (Growth Mindset). *Focus ประเด็นจาก PISA*, 49, 1-4.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2559). *เปิดโมเดล 4 ประเทศยกระดับการประเมินการศึกษาไทยสู่สากล* [จุลสาร]. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561 (Education in Thailand 2018)*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รั้วกาลเทศะและการเคารพสิทธิ ผู้อื่น*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Gutman, L. M., & Schoon, I. (2013). *The impact of non-cognitive skills on outcomes for young people*. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/f4a5/2db3001fb6fb22eef5dc20267b5b807fd8ff.pdf>
- INCA. (2011). *Singapore Country Report*. Retrieved from <http://www.inca.org.uk>
- International Institute for Management Development. (2019). *IMD World Competitiveness Yearbook 2019*. Retrieved from https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20191114160558.pdf
- Kirchgasler, C. (2018). True Grit? Making a Scientific Object and Pedagogical Tool. *American Educational Research Journal*, 55 (4), 1-28.
- Liem, G. A. D., Chua, B. L., Seng, Y. B. S., Kamarolzaman, K., & Cai, E. Y. L. (2017). Social emotional learning in Singapore schools: Framework, practice, research, and future directions. In E. Frydenberg, A. J. Martin, & R. J. Collie (Eds.), *Social and emotional learning in Australia and the Asia Pacific* (pp. 187-203). Singapore: Springer.
- MOE. (2009). *Report of the Primary Education Review and Implementation Committee*. Retrieved from https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/planipolis/files/ressources/singapore_peri_2009.pdf

- MOE. (2015). *Bringing Out the Best in Every Child*. Ministry of Education Singapore. Retrieved from <https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/about/files/moe-corporate-brochure.pdf>
- Ministry of Education, Singapore. (2018). *Our Home, Our Say: National Education Review 2016-2017*. Retrieved from <https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/education/programmes/national-education/ne-review-2016-2017-booklet.pdf>
- MOE. (2020). *Primary School Education: Preparing Your Child for Tomorrow*. Retrieved from <https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/education/primary/files/primary-school-education-booklet>
- Ng, P., T., (2008). Educational reform in Singapore: from quantity to quality. *Educational Research for Policy and Practice*, 7, 5-15. doi:10.1007/s10671-007-9042-x
- OECD. (2014). *Fostering And Measuring Skills: Improving Cognitive And Non-Cognitive Skills To Promote Lifetime Success*. Retrieved from <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5jxsr7vr78f7en.pdf?expires=1598887644&id=id&accname=guest&checksum=C4D593FD4A2EC68908C1FBE06DC5A681>
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Tan, C., Koh, K. & Choy, W. (2016). The education system in Singapore. In Juszczyk, S.(Ed.), *Asian Education Systems* (pp. 129-148). Toruń: Adam Marszalek Publishing House.
- Tan, J, Pei-Ling., et al. (2017). Advancing 21st Century Competencies in Singapore. Singapore.
- Tan, J, Pei-Ling., Koh, E., Chan, M., Costes-Onishi, P., & Hung, D. (2017). *Advancing 21st Century Competencies in Singapore*. Retrieved from <https://asiasociety.org/sites/default/files/2017-10/advancing-21st-century-competencies-in-singapore.pdf>
- United Nations Development Programme. (2019). *Human Development Report 2019 Beyond income, beyond averages, beyond today: Inequalities in human development in the 21st century*. Retrieved from <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2019.pdf>
- World Economic Forum. (2017). *Insight Report the Global Competitiveness Report 2017-2018*. Retrieved from <http://www3.weforum.org/docs/GCR20172018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>
- Zhou, K. (2017). Non-cognitive skills: Potential candidates for global measurement. *European Journal Education*, 52, 487-497. doi: 10.1111/ejed.12241